

Sygn. akt I Ns 1260/12

POSTANOWIENIE

Dnia 2 czerwca 2016 roku

Sąd Rejonowy w Zgierzu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: S.S.R. Katarzyna Balcerczyk

Protokolant: Marta Florczyk

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2016 roku w Zgierzu

na rozprawie

sprawy z wniosku G. D.

z udziałem (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł.- Oddział Ł.-Miasto

o ustanowienie służebności przesyłu

o s t a n a w i a :

1. oddalić wniosek;
2. nie obciążać wnioskodawczyni G. D. kosztami postępowania oraz nieuiszczonymi kosztami sądowymi

Sygn. akt I Ns 1260/12

UZASADNIENIE

W dniu 12 lipca 2012 r. G. D. wystąpiła o ustanowienie służebności przesyłu obciążającej nieruchomość gruntową położoną w miejscowości U. oznaczonej jako działka numer ew.(...) dla której Sąd Rejonowy w Zgierzu prowadzi księgę wieczystą KW (...) oraz zasądzenie od uczestnika (...) S.A. Oddział Ł.-Miasto kwoty 650 zł miesięcznie wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu. Wnioskodawczyni wystąpiła również o zasądzenie od uczestnika wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości za ostatnie 10 lat, tj. od 22 maja 2002 r. do 22 maja 2012 r. w wysokości 78.000 zł oraz zasądzenie kosztów postępowania. [wniosek – k. 2-4]

Zarządzeniem z dnia 12 października 2012 roku wniosek wnioskodawczyni w zakresie żądania zapłaty z tytułu bezumownego korzystania przez uczestnika z jej nieruchomości został wyłączony na wpływ celem nadania mu dalszego biegu [zarządzenie k. 31 v].

W odpowiedzi na wniosek uczestnik (...) S.A. Oddział Ł.-Miasto wniósł o oddalenie wniosku w całości i zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika kosztów postępowania. Uczestnik podniósł zarzut zasiedzenia służebności przesyłu. Wskazał także, że wnioskodawczyni nie udowodniła granic strefy objętej służebnością, drogi dojścia i dojazdu do linii 15 kV ani wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności, a także wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości. [odpowiedź na wniosek – k. 42-44]

Pismem z dnia 30 sierpnia 2013 r. wnioskodawczyni rozszerzyła wniosek, wnosząc dodatkowo o ustanowienie na rzecz uczestnika służebności przesyłu obciążającej nieruchomość za miesięcznym wynagrodzeniem w kwocie 200 zł z uwagi na przebiegającą przez działkę linię niskiego napięcia. [pismo przygotowawcze – k. 140]

W odpowiedzi na wniosek uczestnik wniósł o jego oddalenie i zasądzenie

od wnioskodawczyni kosztów postępowania. Uczestnik podniósł, że przez nieruchomość wnioskodawczyni nie przebiega linia niskiego napięcia. [pismo uczestnika – k. 143-143v]

Na terminie rozprawy 28 listopada 2013 r. wnioskodawczyni wystąpiła o zasądzenie od uczestnika 500 zł miesięcznego wynagrodzenia z uwagi na fakt, że linia przebiegająca nad jej nieruchomością jest linią średniego, a nie niskiego napięcia. [protokół – k. 147-148]

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

G. D. jest właścicielką nieruchomości położonej w miejscowości U. oznaczonej jako działka numer ew. (...), dla której Sąd Rejonowy w Zgierzu prowadzi księgę wieczystą KW (...). [odpis księgi wieczystej – k. 29-30v]

Na działce wnioskodawczyni znajdują się następujące urządzenia elektroenergetyczne: napowietrzna linia elektroenergetyczna o napięciu 15 kV nr (...) ze słupem ją podtrzymującym oraz napowietrzna linia elektroenergetyczna o napięciu 15 kV nr (...) przebiegająca nad płotem działki. [pisemna opinia biegłego z zakresu energetyki wraz z załącznikami – k. 161-182]

Linia przebiegająca przez działkę wnioskodawczyni zbudowana została w 1956 r. [zeznania świadka P. B. – k. 137, zeznania wnioskodawczyni k. 307 v w zw. z wyjaśnieniami informacyjnymi k. 302]

W 1985 r. linia była remontowana. Na remont linii wydana została decyzja w trybie art. 21, 29 ustawy z dnia 24 października 1974 roku- Prawo budowlane- pozwolenie na budowę. [kopia decyzji (...) – k. 74-75, protokołu – k. 76, kopia pisma z dnia 15 października 1983 r. – k. 77]

Podczas remontu rozmieszczenie słupów jak i linii nie uległo zmianie. [zeznania świadka P. B. – k. 137, kopia pisma z dnia 15 października 1983 r. – k. 77]

Poprzednim właścicielem działki był ojciec wnioskodawczyni, który nie zawierał z zakładem energetycznym umowy dotyczącej korzystania z jego działki. [przesłuchanie wnioskodawczyni – k. 307v w zw. z k. 107 wyjaśnień informacyjnych, zeznania świadka T. K. – k. 134]

Powierzchnia gruntu zaangażowana pod dwie linie elektroenergetyczne (tzw. strefa ochronna) zajmuje ok. 5-6 m od rzutu przewodu na ziemię z uwagi na oddziaływanie linii na zdrowie ludzi. [pisemna opinia biegłego z zakresu energetyki wraz z załącznikami – k. 161-182, ustna opinia uzupełniająca – k. 266-266v]

Powierzchnia służebności gruntowej została oznaczona na mapie sporządzonej przez biegłego geodetę. Dla linii napowietrznej (...) wynosi 182 m², zaś dla linii napowietrznej (...) – 129 m². [pisemna opinia biegłego z zakresu geodezji – k. 194]

Wartość jednorazowego wynagrodzenia z tytułu ustanowienia służebności przesyłu wynosi 9.712 zł. Wartość wynagrodzenia miesięcznego wynosi natomiast 24,28 zł. [pisemna opinia biegłego z zakresu szacunku nieruchomości z załącznikami – k. 201-232]

W 1959 roku zostało utworzone przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakłady (...), w tym Zakład (...) w Ł.. Zarządzeniem Ministra Przemysłu nr 13/ORG/89 z dnia 16 stycznia 1989 roku z mocą od 1 stycznia 1989 roku utworzone zostało samodzielne przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) Łódź – Miasto”. Zarządzeniem nr 181/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 roku podzielono przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) i wydzieloną część jego mienia przeniesiono do (...) S.A. w W., a pozostałą część przekształcono w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod nazwą (...) Spółka Akcyjna w Ł.. Spółka weszła we wszelkie prawa majątkowe i niemajątkowe oraz obowiązki Zakładu (...), z wyłączeniem przejętych przez (...) S.A. w W.. Na podstawie wskazanego zarządzenia aktem notarialnym z dnia 12

lipca 1993 roku doszło do przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod nazwą (...) Spółka Akcyjna w Ł.. W dniu 30 czerwca 2007 roku doszło do aportowego zbycia części przedsiębiorstwa (...) Spółka Akcyjna w Ł., w tym przysługujących spółce (...) służebności gruntowych, na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (od 2008 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością), której następcą prawnym po przejściu w dniu 31 sierpnia 2010 roku jest (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł., w tym Oddział Ł.-Miasto w Ł.. [wiadomości notaryjne, nadto kopie: informacji odpowiadającej odpisowi aktualnemu z KRS – k. 47-52v, zarządzenia Naczelnego Dyrektora Zjednoczenia (...) – k. 69-69v, zarządzenia numer (...)/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 r. – k. 70-70v, zarządzenia nr (...)/O./89 – k. 66-67, aktu notarialnego rep. A nr (...) – k. 59-65, poświadczone za zgodność kopie: umowy aportowego zbycia przedsiębiorstwa – k. 53-58, zaświadczenia o nabyciu osobowości prawnej przez przedsiębiorstwo państwowe – k. 68, postanowienia o zmianie nazwy – k. 73-73v, protokołu – k. 71-72v]

Pismem z dnia 22 maja 2012 r. wnioskodawczyni wezwała uczestnika do zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem. [wezwanie – k. 13-15]

W odpowiedzi na wniosek uczestnik wskazał, iż nabył służebność gruntową w drodze zasiedzenia. [odpowiedź – k. 18]

Oceniając zgromadzone w sprawie dowody należy wskazać, iż sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawczyni złożonym na rozprawie w dniu 19 maja 2016 r.

W wyjaśnieniach informacyjnych złożonych na rozprawie w 9 lutego 2016 r. wnioskodawczyni wskazała bowiem, że pierwszy raz na nieruchomości była w 1980 r.

i od tego czasu przebieg linii nie uległ zmianie. Na kolejnym terminie rozprawy wnioskodawczyni zeznała już, że pierwszy raz na nieruchomości była nie wcześniej

niż w 1995 r., gdyż nieruchomość została zakupiona w 1995 r. Następnie zeznała, że była

po 1990 r. na nieruchomości, ale nie było się gdzie zatrzymać. Wyjaśnienia informacyjne, jako bardziej spontaniczne, były jednakże bardziej wiarygodne. Poza tym fakt, że ojciec wnioskodawczyni nabył działkę w 1995 r. nie oznacza, że wcześniej wnioskodawczyni

nie bywała na przedmiotowej nieruchomości, co sama potwierdziła zeznając, że przed 1995 r. również bywała na działce. Od 1980 r. przebieg linii na pewno nie uległ zatem zmianie.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Podstawę prawną wniosku stanowi przepis art. 305² § 2 k.c., przy czym uwzględnienie roszczenia o ustanowienie służebności przesyłu może nastąpić jedynie w sytuacji,

gdy właścicielowi urządzeń przesyłowych nie służy uprawnienie do korzystania

z obciążonej nieruchomości w zakresie jaki miałby wynikać z ustanowienia służebności. Zasadność roszczenia wnioskodawczyni uzależniona jest zatem od istnienia po stronie uczestnika skutecznego względem niej prawa, na podstawie którego mógłby korzystać

z nieruchomości w zakresie wynikającym z treści służebności przesyłu. W ocenie Sądu uczestnikowi służy takie prawo wynikające ze służebności gruntowej o treści przesyłu nabytej przez poprzedników prawnych uczestnika w drodze zasiedzenia. Sąd uznał bowiem,

iż podniesiony w sprawie zarzut zasiedzenia służebności jest skuteczny.

Przechodząc do analizy przesłanek samego zasiedzenia służebności przesyłu, należy zauważyć, iż pomimo tego, że przed wejściem w życie w dniu 3 sierpnia 2008 r. przepisów

art. 305¹-305⁴ k.c. o służebności przesyłu, dodanych przez ustawę z dnia 30 maja 2008 roku

o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116. póź. 731). przepisy nie przewidywały wprost tego rodzaju służebności, będącej przedmiotem rozpoznawanej sprawy i w literaturze istniał spór co do możliwości nabycia służebności przesyłu przez zasiedzenie - to w orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmowano, stosując w drodze analogii art. 145 k.c., możliwość ustanowienia służebności przesyłu,

a także dopuszczalność nabycia jej w drodze zasiedzenia (m.in. orzeczenia Sadu Najwyższego z dnia 3 czerwca 1965 roku, sygn. III CO 34/65, OSNCP 1966/7-8/109; z dnia 30 sierpnia 1991 roku III CZP 73/91, sygn. akt OSNCP 1992/4/53; z dnia 17 stycznia 2003 roku, III CZP 79/02, OSNC 2003/11/142; z dnia 8 września 2006 roku, sygn. akt II CSK 112/06, LEX

nr 193240; z dnia 4 października 2006 roku, II CSK 119/06, LEX nr 447190). Ostatecznie potwierdzone to zostało w uchwale z dnia 7 października 2008 roku, sygn. akt III CZP 89/08, LEX nr 458125, w której Sąd Najwyższy stwierdził, że także przed ustawowym, uregulowaniem służebności przesyłu w art. 305¹-305⁴ k.c. dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu oraz wskazał, że nabycie takie następuje przez przedsiębiorcę, a nie właściciela nieruchomości władnącej, która to kategoria prawna przy instytucji służebności przesyłu w ogóle nie występuje (tak również SN w postanowieniu z 13 października 2011 roku, sygn. akt V CSK 502/10, LEX nr 1096048). Sąd podziela wskazane stanowisko Sadu Najwyższego.

Przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności trzeba mieć na uwadze (co podkreślił także Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z dnia 31 maja 2006 roku, sygn. akt IV CSK 149/05, LEX nr 258681 i powołanym powyżej postanowieniu z 13 października 2011 roku, sygn. akt V CSK 502/10, LEX nr 1096048), iż zgodnie z art. 292 k.c. do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie stosuje się przepisy

o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie jedynie odpowiednio. Tym samym posiadania prowadzącego do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie nie należy utożsamiać z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości. Zgodnie z art. 352 k.c., kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem służebności, a do posiadania służebności stosuje się odpowiednio przepisy o posiadaniu rzeczy. Przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności gruntowej chodzi o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność, zaś władanie w zakresie służebności gruntowej kwalifikuje się zgodnie z art. 336 k.c. jako posiadanie zależne. Służebność przesyłu daje uprawnionemu, aczkolwiek w pewnym ograniczonym zakresie, władztwo nad cudzą nieruchomością. Ogranicza prawo własności właściciela nieruchomości przez ustanowienie trwałego obowiązku znoszenia przez niego stanu ukształtowanego jego oświadczeniem woli o ustanowieniu służebności, przy czym należące do istoty tego ograniczenia obowiązki ciążą na każdorazowym właścicielu nieruchomości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2011 roku, sygn. akt IV CSK 303/10, LEX nr 785540).

Zgodnie z treścią art. 285 § 1 k.c. nieruchomość można obciążyć na rzecz właściciela innej nieruchomości prawem, którego treść polega bądź na tym, że właściciel nieruchomości władnącej może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, bądź na tym, że właściciel nieruchomości obciążonej zostaje ograniczony w możliwości dokonywania

w stosunku do niej określonych działań (służebność gruntowa).

Zgodnie z art. 292 k.c. służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie, jeżeli polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia; przepisy o nabyciu

w drodze zasiedzenia stosuje się odpowiednio. Urządzenie, o którym mowa w tym przepisie ma odpowiadać treści służebności pod względem gospodarczym. Oczywistym jest, że chodzi tu o odpowiednie urządzenie materialne, umożliwiające korzystanie z cudzej nieruchomości

w zakresie służebności, sporządzone na obcej nieruchomości lub co najmniej wkraczające

w jej sferę. Charakter tego urządzenia ma być trwały, a nie chwilowy i musi być ono widoczne. Korzystanie z takiego urządzenia znajdującego się na cudzej nieruchomości stanowi dla jej właściciela wyraźne ostrzeżenie przed działaniem osób, które korzystając

z takich urządzeń mogą doprowadzić do uzyskania odpowiednich służebności. Nie trzeba dowodzić, że słup i linia posadowione na działce stanowiącej własność wnioskodawczyni spełniają wymagania trwałego i widocznego urządzenia. Długotrwałe tolerowanie przez właścicieli takich działań usprawiedliwia usankcjonowanie

ukształtowanego i stabilnego stanu faktycznego oraz stwierdzenie, iż przedmiotowa nieruchomości jest obciążona tą służebnością. Uczestnik i jego poprzednicy faktycznie korzystali z gruntu w taki sposób, jak to czyni osoba, której przysługuje służebność. W takiej sytuacji dojść może do nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej, która treścią odpowiada treści służebności przesyłu uregulowanej obecnie w k.c., jeżeli powyższe władanie trwało przez wymagany prawem czas, a ten zależy od dobrej lub złej wiary w dacie wejścia w posiadanie. Jak wynika z zebranych w sprawie dowodów, przebieg linii nie uległ przy tym zmianie.

W odniesieniu do drugiej z przesłanek zasiedzenia, a mianowicie upływu przewidzianego w ustawie terminu, stwierdzić należy, że w przedmiotowej sprawie zastosowanie będzie miał dekret z dnia 11 października 1946 roku Prawo rzeczowe (Dz. U.

z 1946 roku, Nr 57 poz. 319 ze zm.), art. 172 k.c. w pierwotnym brzmieniu oraz przepis art. XLI Przepisów wprowadzających Kodeks cywilny. W niniejszej sprawie uczestnik objął urządzenie przesyłowe w posiadanie w 1956 r. W tym czasie problematykę długości terminów niezbędnych do zasiedzenia regulował powołany wyżej dekret, który w art. 50 stanowił, że kto posiada nieruchomości przez lat dwadzieścia, nabywa jej własność, chyba że w chwili objęcia nieruchomości w posiadanie był w złej wierze, zaś w § 2 wskazanego artykułu stwierdzono, że temu, kto posiada nieruchomości przez lat trzydzieści, nie można zarzucać złej wiary. Natomiast zgodnie z regulacją wynikającą z pierwotnego brzmienia art. 172 k.c. (obowiązującą do 1 października 1990 roku) posiadacz nieruchomości niebędący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomości nieprzerwanie od lat dziesięciu jako posiadacz samoistny, zaś jeżeli uzyskał posiadanie w złej wierze nabywa jej własność po upływie lat dwudziestu. Zgodnie z przywołanym art. XLI do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed dniem wejścia w życie kodeksu cywilnego, stosuje się od tej chwili (czyli od dnia wejścia w życie w dniu 1 stycznia 1965 roku) przepisy tego kodeksu; dotyczy to w szczególności możliwości nabycia prawa przez zasiedzenie. Zgodnie z § 2 przywołanego artykułu jeżeli termin zasiedzenia według kodeksu cywilnego jest krótszy niż według przepisów dotychczasowych, bieg zasiedzenia rozpoczyna się z dniem wejścia kodeksu w życie; jeżeli jednak zasiedzenie rozpoczęte przed dniem wejścia w życie kodeksu nastąpiłoby przy uwzględnieniu terminu określonego w przepisach dotychczasowych wcześniej, zasiedzenie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

Kluczowym zagadnieniem dla ustalenia upływu terminu zasiedzenia jest ustalenie czy posiadanie było posiadaniem nabytym w dobrej czy w złej wierze. Rozważając te kwestię należy przypomnieć, że dla przyjęcia dobrej lub złej wiary posiadacza decydująca jest chwila objęcia przez niego posiadania nieruchomości (służebności). W niniejszej sprawie nie zostało wykazane, że posadowienie przedmiotowych urządzeń przesyłowych nastąpiło na podstawie ostatecznej decyzji administracyjnej, a fakt ten jest miarodajny dla oceny, że objęcie w posiadania nastąpiło bez podstawy prawnej (zob. postanowienie SN z 14 listopada 2012 roku, sygn. akt II CSK 120/12, LEX nr 1267161). Sąd orzekający w niniejszej sprawie uznał w tej sytuacji, iż do objęcia w posiadanie doszło w złej wierze.

Kolejnym istotnym zagadnieniem w niniejszej sprawie jest fakt przejścia własności urządzeń energetycznych na kolejne podmioty. Nie budzi wątpliwości, iż każdy kolejny zakład energetyczny był przedsiębiorcą, który w oznaczonym zakresie korzystał zgodnie z przeznaczeniem z urządzenia służącego do doprowadzania energii elektrycznej, a zatem urządzenia przesyłowego w rozumieniu art. 49 § 1 k.c. posadowionego nad nieruchomością obciążoną, a które wchodzi w skład przedsiębiorstwa. Od 1964 roku do 1 lutego 1989 roku obowiązywała zasada jednolitej własności państwowej, którą wyrażała treść art. 128 k.c.

w jego pierwotnym brzmieniu. W czasie obowiązywania tego przepisu przyjmowano, że własność ogólnonarodowa przysługuje niepodzielnie Państwu. Jednostki organizacyjne Skarbu Państwa i państwowe osoby prawne wykonywały jedynie uprawnienia wynikające

z własności państwowej. W konsekwencji także posiadanie nieruchomości przez te podmioty było równoznaczne z posiadaniem przez Skarb Państwa. W orzecznictwie utrwalone zostało stanowisko, że władanie przez państwowe osoby prawne nieruchomościami, które

nie stanowiły własności państwowej było wykonywane na rzecz Skarbu Państwa

i prowadziło, przy spełnieniu wymaganych przesłanek, do nabycia własności nieruchomości w wyniku zasiedzenia przez Skarb Państwa, gdyż status państwowych osób prawnych

nie zezwalał na nabycie przez nie własności nieruchomości w drodze zasiedzenia (uchwała SN z 22 października 2009 roku, sygn. akt III CZP 70/09, OSNC 2010/5/6; wyrok SN z dnia 31 maja 2006 roku, sygn. akt IV CSK 149/05, LEX nr 258681 oraz postanowienia SN z 11 lutego 2011 roku, sygn. akt I CSK 288/10, LEX nr 798230; z 22 października 2009 roku, sygn. akt III CSK 38/09, LEX nr 553699; z dnia 17 września 1993 roku, sygn. akt II CRN 76/93, LEX nr 80723). Jak podniósł Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z 12 stycznia 2012 roku, sygn. akt IV CSK 183/11, LEX nr 1130302 nie ma żadnych podstaw

do przyjęcia, iż posiadanie służebności przesyłowej przez przedsiębiorstwo państwowe

przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej kodeks cywilny z 1989 r. nie było posiadaniem w rozumieniu art. 352 § 1 k.c. i nie mogło prowadzić do zasiedzenia. Wobec tego przyjąć należy, iż Skarb Państwa był nie tylko właścicielem, ale i posiadaczem rzeczy znajdujących się w zarządzie państwowych osób prawnych. W rezultacie, jeżeli nieruchomość pozostająca w zarządzie państwowej osoby prawnej nie była przedmiotem własności państwowej, jej zasiedzenie w razie ziszczenia się przesłanek przewidzianych

w art. 172 k.c. mogło nastąpić nie przez państwową osobę prawną sprawującą zarząd,

lecz przez Skarb Państwa. Z chwilą wejścia w życie ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r.

o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 3, poz. 11) zniesiona została zasada,

że jedynie Skarbowi Państwa może przysługiwać prawo własności mienia państwowego,

w wyniku czego państwowe osoby prawne uzyskały zdolność prawną w zakresie nabywania składników majątkowych na własność (uchwała 7 sędziów SN z dnia 18 czerwca 1991 roku, sygn. akt III CZP 78/01, OSNC 1991/10-12/118).

Dopiero zatem po dniu 1 lutego 1989 roku przedsiębiorstwa państwowe wykonywały posiadanie w zakresie odpowiadającym treści służebności we własnym imieniu (tak też SN w postanowieniu z 25 stycznia 2006 roku, sygn. akt I CSK 11/05, LEX nr 181257). Dla stwierdzenia nabycia własności nieruchomości

w wyniku zasiedzenia przez Skarb Państwa nie ma znaczenia że nieruchomość posiadały kolejno różne jednostki państwowe i żadna z nich nie była posiadaczem przez okres wymagany do nabycia własności przez zasiedzenie. Istotne jest jedynie, czy łączny okres posiadania przez te podmioty jest wystarczający do zasiedzenia przez Skarb Państwa (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z 22 października 2009 roku, sygn. akt III CSK 38/09, LEX nr 553699).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy uznać należy, iż z dniem 1 stycznia 1985 roku, a zatem po upływie 20-letniego terminu wprowadzonego Kodeksem Cywilnym w jego pierwotnym brzmieniu, Skarb Państwa nabył na nieruchomości stanowiącej obecnie własność wnioskodawczynie, służebność o treści służebności przesyłu.

Kwestia zaś, iż uczestnik jest następcą prawnym Skarbu Państwa, także w zakresie posiadania urządzeń zlokalizowanych na działce wnioskodawczynie, nie była sporna. Następcy prawni Skarbu Państwa – w kolejnych przekształceniach – przejmowali cały zakres działalności poprzedników związany z przesyłem i całe ich mienie służące wykonywaniu obowiązków operatora sieci przesyłowych, w szczególności urządzenia energetyczne i służebności konieczne do ich eksploatacji. Przejęcie mienia i przedsiębiorstwa poprzednika oznacza, z mocy art. 44 k.c. i 55¹ k.c., przejście na następców prawnych również służebności przesyłu jako prawa rzeczowego (o niewątpliwie majątkowym charakterze) do korzystania

z nieruchomości cudzej.

Należy także zauważyć, iż nawet gdyby przyjąć zeznania świadka P. B. odnośnie daty posadowienia urządzeń przesyłowych na działce wnioskodawczynie, za mało wiarygodne jako pracownika uczestnika, to nie sposób przyjąć, że nie było tych urządzeń na jej nieruchomości w dacie jej remontu. Fakt przeprowadzania remontu linii jest potwierdzony decyzją (...) z dnia 20 sierpnia 1985 roku, wydaną na podstawie art. 21, 29 ustawy z dnia 24 października 1974 roku - Prawo budowlane. Gdyby zatem liczyć termin zasiedzenia do tej daty, przyjąć należało by w ocenie sądu

dobrą wiarę po stronie uczestnika. Stosownie bowiem do dyspozycji przepisu art. 29 ust. 5 ww. w ustawy, w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę dla uczestnika, pozwolenie na budowę mogło być wydane wyłącznie jednostce organizacyjnej lub osobie, która wykaże prawo do dysponowania nieruchomością. Inwestor obowiązany był dołączyć do wniosku o wydanie takiego pozwolenia między innymi odpisu dokumentu stwierdzającego prawo inwestora do dysponowania nieruchomością przewidzianą pod inwestycję (§ 21 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 20 lutego 1975 r. w sprawie nadzoru urbanistyczno-budowlanego (Dz. U. z 1975 r. Nr 8, poz. 48 z późn. zm.). Uzasadnia to w ocenie sądu przyjęcie, iż uczestnik objął w dobrej wierze posiadanie służebności, jako korzystanie z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści tej służebności (por. wyrok Sądu Najwyższego, z dnia 14 listopada 2012 r., sygn. II CSK 120/12, Lex nr 1267161, Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 24 czerwca 2014 r. I ACa 1527/13, Lex nr 1496465) Wprawdzie w aktach sprawy brak jest protokołu końcowego odbioru prac remontowych, jednak wobec faktu, iż pozwolenie na budowę traciło ważność, jeżeli w ciągu dwóch lat od daty jego wydania budowa nie była rozpoczęta, oraz czas konieczny do wykonania remontu, iż najpóźniej z upływem roku 1987 prace te zostały ukończone.

Tym samym, przy liczeniu biegu zasiedzenia od dnia 1 stycznia 1988 roku, uczestnik nabył służebność odpowiadającą treści służebności przesyłu na działce wnioskodawczyni najpóźniej pod koniec roku 2008.

Wobec powyższego, wnioskodawczyni nie może domagać się ustanowienia służebności przesyłu, gdyż przysługuje już ona uczestnikowi z tytułu zasiedzenia.

Dlatego też wniosek podlegał oddaleniu.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. Zgodnie z powołanym przepisem, w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 9 sierpnia 2012 r. (V CZ 26/12, Lex nr 1231638), przepis art. 102 k.p.c. wyraża zasadę słuszności w orzekaniu o kosztach, stanowiąc wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Podstawę do jego zastosowania stanowią konkretne okoliczności danej sprawy, przekonujące o tym, że w rozpoznawanym przypadku obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby niesłuszne, czy wręcz niesprawiedliwe. Art. 102 k.p.c. znajduje zastosowanie "w wypadkach szczególnie uzasadnionych", które nie zostały ustawowo zdefiniowane i są każdorazowo oceniane przez sąd orzekający na tle okoliczności konkretnej sprawy. Do okoliczności tych zalicza się m.in. sytuację majątkową i osobistą strony, powodującą, że obciążenie jej kosztami może pozostawać w kolizji z zasadami współżycia społecznego. Przy zastosowaniu art. 102 k.p.c. mogą być również brane pod uwagę okoliczności dotyczące charakteru sprawy (zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2012 r., II CZ 95/12, Lex nr 1232771, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2012 r., I UZ 86/12, Lex nr 1228427).

W postanowieniu z dnia 26 września 2012 r. (II CZ 100/12, Lex nr 1232760) Sąd Najwyższy wskazał, iż ocena, czy w sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony należy do swobodnej decyzji sądu ze względu na konieczność zapewnienia poczucia sprawiedliwości oraz realizacji zasady słuszności.

W niniejszej sprawie wnioskodawczyni mogła pozostawać w uzasadnionych okolicznościach sprawy przeświadczeniu o słuszności swego żądania. Wprawdzie bowiem uczestnik podniósł zarzut zasiedzenia służebności przesyłu już na etapie przedsądowym, jednak brak było jakiegokolwiek dokumentacji, która pojawiła się dopiero w niniejszym postępowaniu. W orzecznictwie wskazuje się, iż przeświadczenie o słuszności żądania to jedna z okoliczności przemawiających za zastosowaniem przepisu art. 102 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2013 r. V CZ 124/12, Lex nr 1341727).

Za zastosowaniem przedmiotowego przepisu przemawia również sytuacja majątkowa wnioskodawczyni, która utrzymuje się jedynie z emerytury w wysokości ok. 1.100 zł. [oświadczenie majątkowe – k. 5-8]

W tym stanie faktycznym należało orzec jak w sentencji.